

Jeney Zoltán

AGÓNIA**Dalok Petri György verseire női hangra és kamaraegyüttesre**
3. Az vagy nekem (Részlet)

♩ = 58 *mp*

Canto
Hál - junk egy - - - más - ba jár - - - ni,

Ci.
mp

Cimb.
pp

Vi.
p

Vla.
pp

Cb.
pp *loco* *loco* *p*

4

mint a lé - lek

Ci.

Cimb.
pp

Vi.

Vla.
loco

Cb.
mp

AZ AGÓNIA CÍMŰ DALCIKLUSRÓL

Petri Györgyöt 1979 októberében ismertem meg személyesen a prágai Charta '77 vezetői, köztük a Václav Havel ellen hozott ítélettel szembeni tiltakozás aláírásakor. Petri addigi költeményeit természetesen ismertem, de nem gondoltam arra, hogy valaha is bármelyiket meg fogom zenésíteni. Ezen a szándékomon akkor még a kölcsönös mély szimpátiából kialakult baráti kapcsolat sem változtatott. A költészettel általában kora kamaszkorom óta bensőséges viszonyban voltam, és már zeneszerzés-tanulmányaim során is számos verset zenésítettem meg, de éppen a hetvenes évek első harmadától a szükségszerű tetszésen és ráhangolódáson túl „megzenésítés” szempontjából szinte csak azok a versek érdekeltek, melyek nyelvi struktúrája a zenei gondolkodás számára is le- vagy átfordíthatónak tűnt. Bár nem zártam ki sem a versek „költői zeneiségét”, sem a „gondolatiságát”, zenére inspirálni hosszú ideig csak a nyelvi szerkezet újszerűsége és zenei megfeleltethetősége tudott. Petri költészete, amely mindettől függetlenül kezdettől fogva egyre jobban vonzott, ennek a fajta elvárásnak sem akkor, sem a későbbiekben nem felelt meg. Ahhoz tehát, hogy verseire dalciklust komponáljak, az én szemléletemnek kellett megváltoznia.

1987-től 2005-ig változó intenzitással a HALOTTI SZERTARTÁS című oratóriumon dolgoztam. A mű szerkezetének gerincét adó középkori liturgia latin szövege mellett a munka során egyre nagyobb szükségét éreztem annak, hogy a dramaturgia bizonyos pontjait magyar versekkel emeljem ki. E versek kiválasztását érthető módon nem motiválhatták a zenei anyagkezelés kitégítésére irányuló korábbi szempontjaim, így a kiválasztott versek zenévé formálásához is más-más módszert kellett kitalálnom. Ahogy az oratórium komponálása során észrevehetően megváltozott a zenei hagyományhoz való zeneszerzői viszonyom („*the past must be invented*” – Cage), úgy került vissza a szövegkezelésbe számtalan hagyományos eszköz is („*on revient toujours*” – Schönberg), természetesen az addig szerzett tapasztalatok birtokában.

Emlékeim szerint Petri egyes versein már közvetlenül temetése után, 2000 nyarától kezdtem dolgozni. A 2003-as Földvári Napok eseményei között Vallai Péter estjén el is hangzott néhány azokból a dalokból, melyeket addigra már számítógépen is rögzítettem. Az akkori előadás a kedvező fogadtatás ellenére arról győzött meg, hogy e dalok kíséretül a zongora nem igazán alkalmas. Megoldást akkor nem találtam, ezért aztán évekig nem foglalkoztam a darabbal. 2010-től azonban mind a verseket, mind a velük kapcsolatos zeneszerzői problémákat annyira aktuálisnak találtam, hogy újra nekirugaszkodtam a munkának. Különböző elképzelések után 2013-ra alakult ki az a meggyőződésem, hogy az énekszólam kíséretül a klasszikus cigányzenekar kamaraformációja a legalkalmasabb: klarinét, cimbalom, hegedű, brácsa, nagybőgő.

Az AGÓNIA címet viselő ciklus tételei:

- | | |
|-------------------------------------|--------------------------------------|
| 1. Mondogatnivaló | 5. [Csökken a test, elszáll a lélek] |
| 2. A fiatal Beckett | 6. Bernstein (Eduárd) kikéredzkedik |
| 3. Az vagy nekem (<i>Részlet</i>) | 7. (agónia) |
| 4. Sziszifosz visszalép | 8. Lui halálára |